

2022-01-26

Epidemiologisk lägesbild, uppdaterad 2022-01-26

AKTUELL SJUKDOM

Högpatogeten fågelinfluensa (HPAI)

HÄNDELSEN

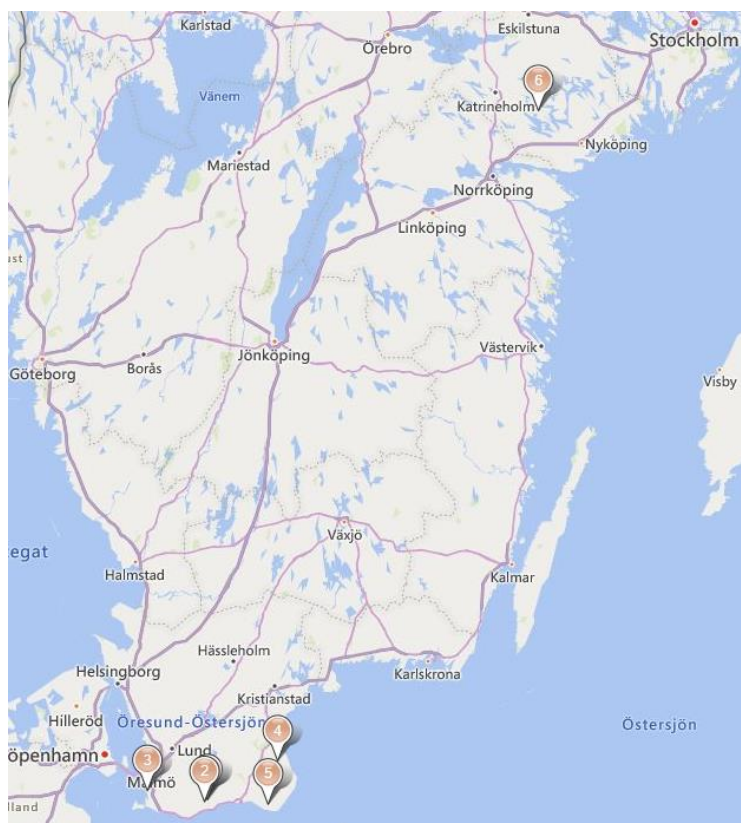
Pågående utbrott av HPAI på vilda fåglar samt tamfjäderfä i Europa och Sverige.

Situationen i Sverige

Tabell 1, Konstaterade utbrott på fjäderfä och andra fåglar i fångenskap säsong 2021/22:

Datum för konfirmering	Subtyp	Län	Kommun	Typ av anläggning	ID (JV)
2021-12-30	H5N1	Sörmland	Flen	Hobby	IP6
2021-12-27	H5N1	Skåne	Ystad	Matfågel (kalkon)	IP5
2021-12-17	H5N1	Skåne	Simrishamn	Unghöns	IP 4
2021-12-17	H5N1	Skåne	Vellinge	Hobby	IP 3
2021-12-13	H5N1	Skåne	Skurup	Matfågel (kalkon)	IP2
2021-12-01	H5N1	Skåne	Skurup	Hobby	IP 1

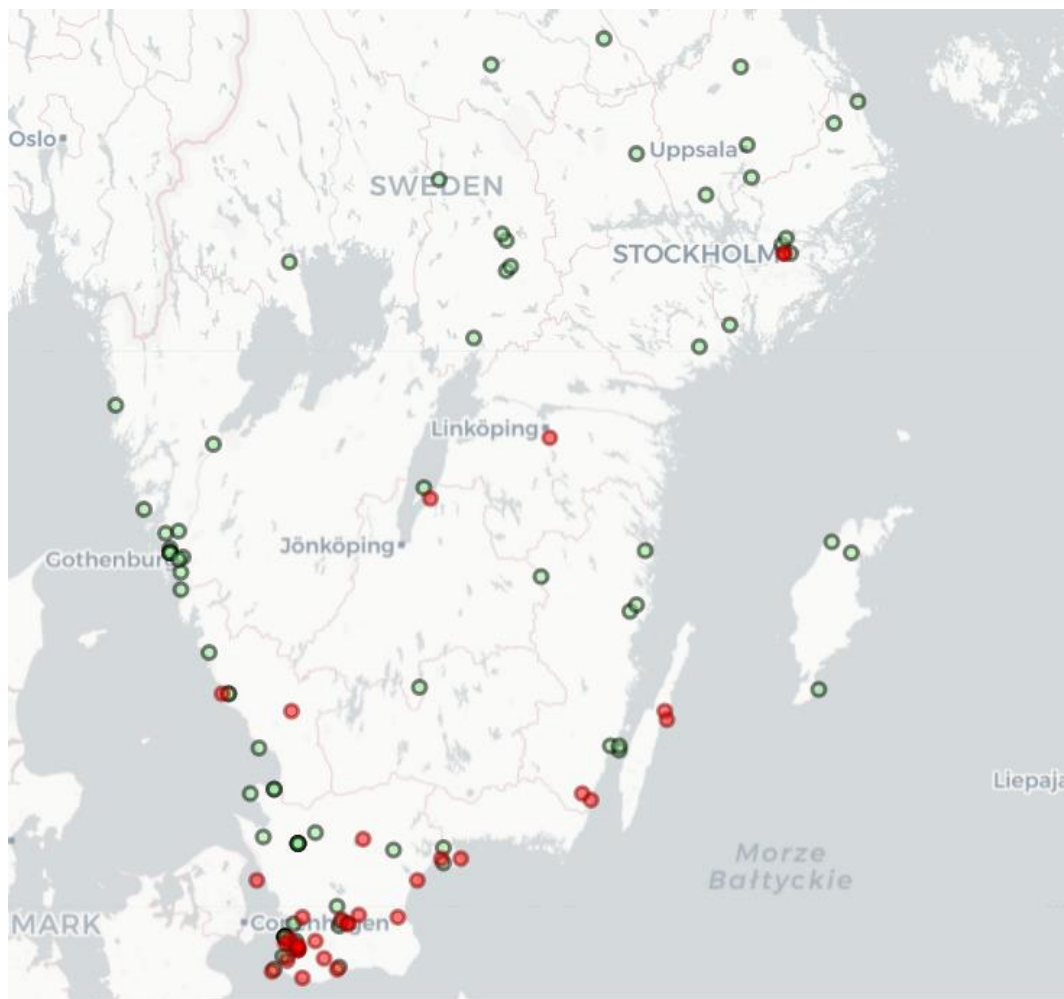
Jordbruksverket har i enlighet med internationell lagstiftning beslutat om åtgärder vilket bland annat innebär avlivning av fjäderfä och sanering på drabbade anläggningar samt förstärkt övervakning och restriktioner vad gäller förflyttningar till och från fjäderfäanläggningar i närområdet.

Figur 1: Karta över konstaterat smittade anläggningar. Kartnumret motsvarar IP-nummer (infekterad produktionsplats).

Hittills under 2022 har färre misstankar av HPAI än förväntat inkommit till SVA. Bara en misstanke har undersökts och den anmälades till SVA 21 januari och är provtagen med negativt resultat. Som jämförelse utredde SVA 82 misstankar av HPAI under hela 2021. Dessutom tog SVA under samma period emot över 100 frågeställningar om misstanke om HPAI som efter en riskbedömning avfärdades utan provtagning. I varje enskilt fall samlas information om symtombild och utveckling, i de fall HPAI inte kan avfärdas tas prov in till SVA för analys. SVA har ingen förklaring till varför färre misstankar har anmälts, men har observerat att så är fallet.

Flera rapporter om sjuklighet och dödlighet bland vilda fåglar kommer in till SVA via rapporteravilt.sva.se men antalet rapporter är något färre nu jämfört med slutet av december 2021. Nytt för den här lägesbilden är att HPAI konstaterats i Jönköpings län. Fynd av HPAI hos vilda fåglar har gjorts i länen Skåne, Kalmar, Halland, Östergötland, Stockholm och Jönköpings län sedan 1 oktober 2021, se kartor och tabell.

Figur 2: Karta över fynd av HPAI hos vilda fåglar sedan 1 oktober 2021 där positiva fynd markeras med röda prickar och fåglar provtagna med negativa resultat med gröna prickar.

Tabell 2, Konfirmerade fynd av fågelinfluensa hos vilda fåglar sedan 1 oktober 2021

Datum för konfirmering	Subtyp	Län	Kommun	Fågelart
2021-10-21	H5N8	Östergötland	Linköping	Kanadagås
2021-11-04	H5N1	Skåne	Malmö	Vitkindad gås
2021-11-11	H5N1	Skåne	Svedala	Fasan (2), ormvråk
2021-11-11	H5N1	Skåne	Svedala	Grågås
2021-11-18	H5N1	Skåne	Landskrona	Havstrut
2021-11-18	H5N1	Skåne	Simrishamn	Sädgås
2021-11-18	H5N1	Halland	Hylte	Gråtrut
2021-11-18	H5N1	Skåne	Lund	Ormvråk, Vitkindad gås, Kaja
2021-11-29	H5N1	Kalmar	Borgholm	Grågås
2021-11-29	H5N1	Skåne	Malmö	Grågås

2021-12-06	H5N1	Skåne	Svedala	Havsörn
2021-12-17	H5N1	Kalmar	Torsås	Vitkindad gås
2021-12-20	H5N1	Skåne	Kristianstad	Vitkindad gås
2021-12-22	H5N1	Skåne	Eslöv	Vitkindad gås
2021-12-22	H5N1	Kalmar	Borgholm	Vitkindad gås
2021-12-22	H5N1	Skåne	Sjöbo	Vitkindad gås (2)
2022-01-03	H5N1	Skåne	Vellinge	Havstrut
2022-01-03	H5N1	Skåne	Vellinge	Vitkindad gås
2022-01-03	H5N1	Skåne	Trelleborg	Gråtrut
2022-01-04	H5N1	Kalmar	Torsås	Bläsgås
2022-01-04	H5N1	Skåne	Skurup	Knölsvan
2022-01-04	H5N1	Skåne	Sjöbo	Ormvråk
2022-01-07	H5N1	Stockholm	Stockholm	Knölsvan (2)
2022-01-11	H5N1	Skåne	Svedala	Vitkindad gås
2022-01-11	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Vitkindad gås
2022-01-11	H5N1	Halland	Falkenberg	Skata
2022-01-21	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Gråtrut
2022-01-25	H5NX	Jönköping	Gränna	Knölsvan
2022-01-25	H5N1	Skåne	Hässleholm	Gråtrut

Aktuell filtrerbar karta och annan interaktiv grafik över fågelinfluensaövervakningen hos vilda fåglar finns här:

<https://www.sva.se/amnesomraden/smittlage/smittlage-for-fagelinfluensa/>

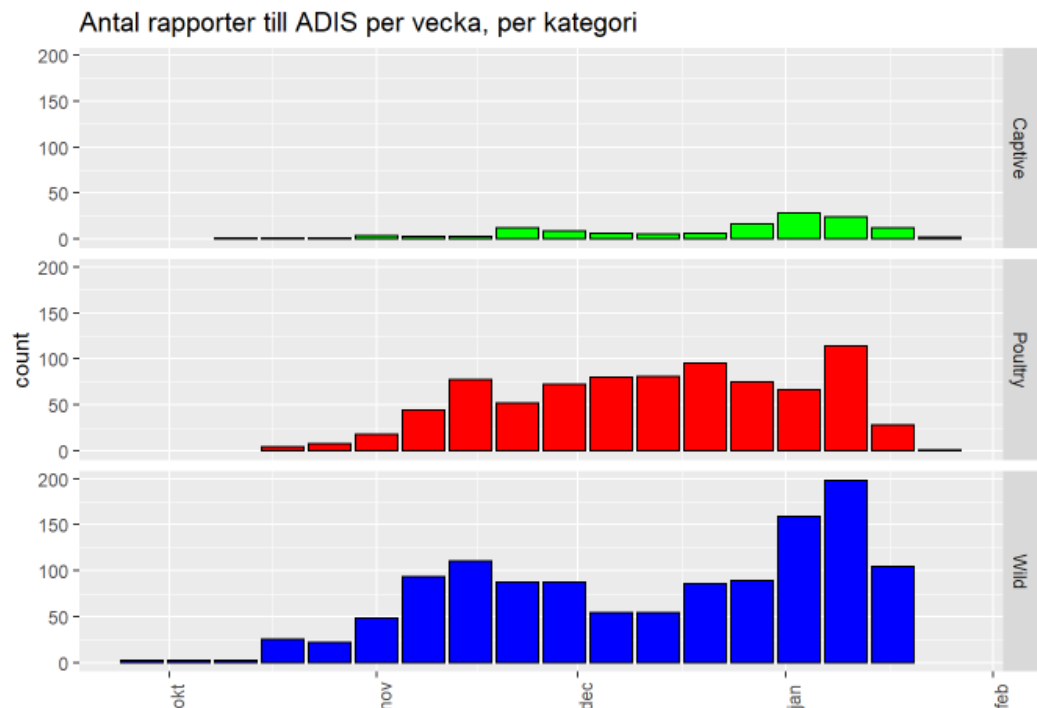
Karta över rapporter om sjuka eller döda vilda fåglar som kommit in till rapporteravilt.sva.se finns på samma sida.

I sammanhanget vill vi nämna att den senaste veckan har de senaste undersökningarna inte visats på den extern webben grund av tekniska störningar, felsökning pågår.

Situationen i Europa

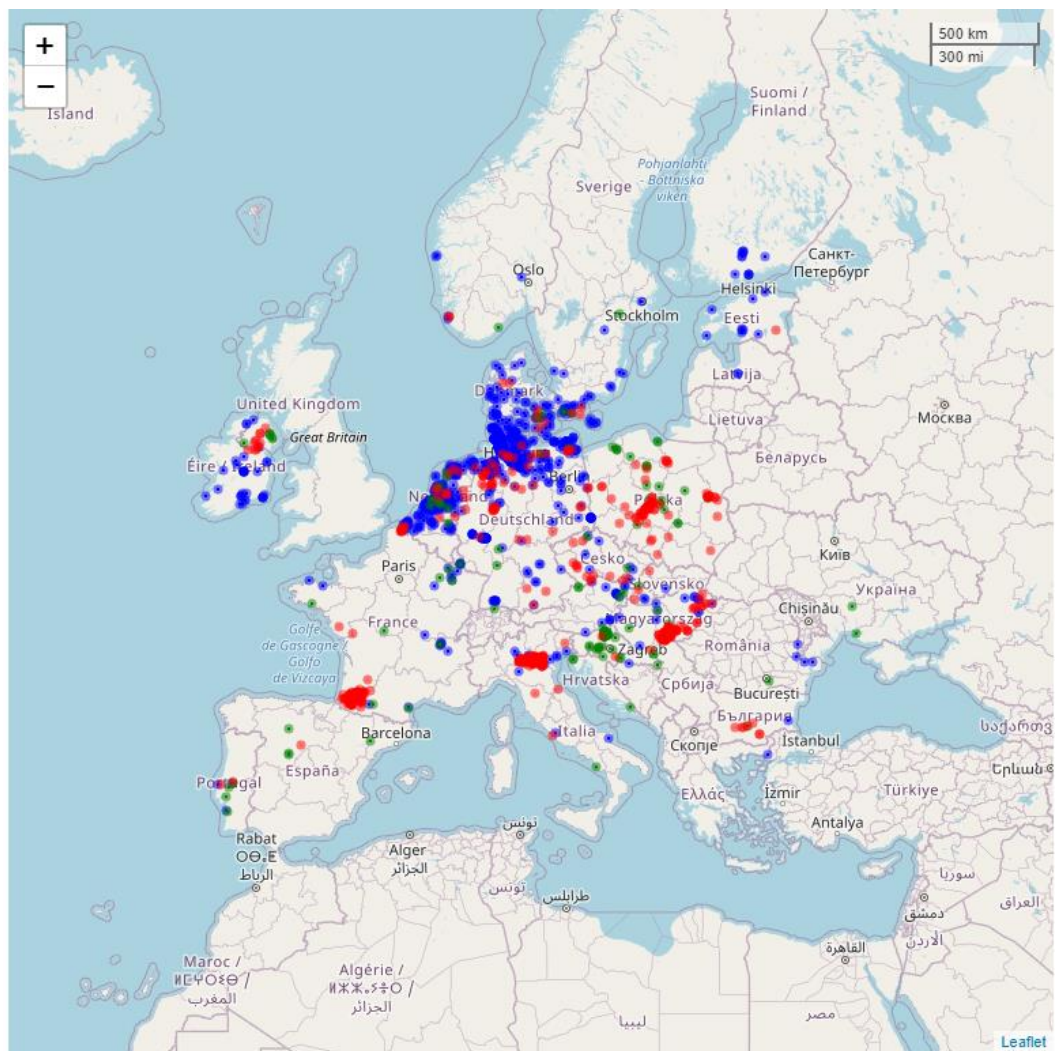
Antal fall i Europa rapporterade till EU:s databas ADIS med upptäckt från 1 oktober 2021 (fram till denna lägesbils datum) är: 1320 (113) fall på vilda fåglar, 815 (28) utbrott på fjäderfä och 35 (5) utbrott på andra fåglar i fåglar i fångenskap. Inom parentes anges antalet rapporter från de senaste sju dagarna. De länder som rapporterat flest fynd hos vilda fåglar den senaste veckan är Tyskland och Nederländerna. Danmark har rapporterat 8 fynd hos vilda fåglar senaste veckan. Majoriteten av rapporterna som rör fjäderfä kommer från Frankrike och det är övervägande ankbesättningar i sydvästra delarna av landet. Under de senaste sju dagarna har utbrott hos fjäderfä eller andra fåglar i fångenskap även rapporterats från Tyskland, Österrike, Ungern, Polen och Spanien.

Antalet rapporterade utbrott av HPAI i Storbritannien fortsätter att öka (källa APHA). Utbrotten är spridda över hela Storbritannien, de flesta utbrotten hos tamfåglar är belägna i England (71 st), men det är även rapporterat sex i Skottland och tre i Wales, liksom fem i Nordirland (ingår i ADIS), samtliga HPAI H5N1.

Figur 3: Antal rapporter till ADIS per vecka, per kategori. Eftersom data från de rapporterade länderna inte görs på helt likartat sätt kan vissa rapporter som rör vilda fåglar felaktigt klassificeras som "captive" (andra fåglar i fångenskap) i figuren och sammanställningen i lägesbilden.

I Europa har typerna H5, H5N1 och H5N8 påvisats under denna säsong (sedan 1 oktober). Rapporter i november och framåt domineras av typen H5N1. Analyser visar att det är två olika genetiska kluster av HPAI H5N1 som cirkulerar varav det ena är virus som "översomrat" i Europa, medan det andra har likheter med virus från utbrott under sensommaren i Ryssland.

Figur 4. Karta över utbrott av HPAI på fjäderfä (röd prick) och andra fåglar i fångenskap (grön prick) och vilda fåglar (blå prick) rapporterade till ADIS med datum för konfirmering från 1 oktober 2021. Utdrag från ADIS 2022-01-25.

Källa: ADIS samt

<https://www.gov.uk/guidance/avian-influenza-bird-flu> (2022-01-25)

Flera länder i Europa har infört förhöjd skyddsnivå för tamfåglar. Jordbruksverket beslutade den 2 november om skyddsnivå 2 i större delen av södra Sverige. Områden för skyddsnivå 2 har identifierats med stöd av en riskbedömning (SVA 2021/712).

Höstens utbrott av HPAI har föregåtts av ett stort antal utbrott hos tamfågel under influensasäsongen 2020/2021 inom EU samt fynd hos vilda fåglar. I Sverige konstaterades HPAI på 24 svenska anläggningar med tamhöns samt hos 128 vilda fåglar under perioden 1 okt 2020 till 30 sep 2021. Utbrotten orsakades av olika subtyper av influensavirus, men samtliga ingick i klad 2.3.4.4 B.

Kort beskrivning av aktuell övervakning:

Övervakning för fågelinfluensa hos tamfågel baseras i första hand på klinisk/passiv övervakning (dvs att djurägare reagerar på symptom eller ökad dödlighet och tar kontakt med veterinär) i fjäderfäfloccar, vilket bedöms som en känslig övervakningsmetod då infektion snabbt orsakar ökad dödlighet hos de flesta fågelarter, med undantag för andfåglar. Serologisk övervakning görs i viss utsträckning men syftar främst till att upptäcka lågpatogen fågelinfluensa.

Övervakning av vilda fåglar baseras på provtagning av självdöda eller sjuka och avlivade djur. SVA:s viltveterinärer begär in fåglar baserat i första hand på rapporter som kommer in till rapporteravilt.sva.se. Mellan 400 - 500 vilda fåglar undersöks årligen.

ANTAGANDEN OCH ANALYS

Majoriteten av fågelinfluensafallen som bekräftas är fortsatt i Skåne län men den geografiska utbredningen blir gradvis större och säsongens utbrott omfattar nu sju län. Ytterligare geografisk utbredning förväntas under kommande månader. Antal fynd av HPAI hos vilda fåglar i Sverige är högre hittills säsongen 2021–2022 jämfört med motsvarande period 2020–2021. En liten tendens till minskning av antalet positiva fynd hos vilda fåglar kan anas och det är mycket positivt att det nu gått tre veckor utan utbrott hos tama fåglar i Sverige. Bedömningen är dock att sannolikheten för introduktion av HPAI till fjäderfä och andra tamfåglar från vilda fåglar fortsatt är generellt förhöjd, risken för tamfåglar är stor. Behov av fortsatt förebyggande arbete för att förhindra att fjäderfä kommer i direkt eller indirekt kontakt med vilda fåglar kvarstår. Risken för introduktion av HPAI är högst i Skåne län och förväntas öka i fler län närmaste tiden främst i kustnära län från Mälardalen och söderut. Majoriteten av utbrotten hos hobbyfloccar under senaste året har drabbat anläggningar med både hönsfåglar och ankor eller gäss och därmed bedöms risken för dessa floccar vara extra hög. Smittrycket bland vilda fåglar varierar över landet men är lokalt mycket högt.

Baserat på erfarenheter från 2020/2021 förväntas risken för utbrott hos tamfåglar öka under kommande månader för att nå en kulmen under februari-mars.

SVA vill fortsatt uppmana djurägare att rapportera till sin veterinär vid kliniska symtom, avvikelser i produktionsparametrar eller ökad dödlighet bland fjäderfä som skulle kunna tyda på fågelinfluensa. I Italien har man också sett en ny bild med konstaterad HPAI på fjäderfä, men utan dramatiskt ökad dödlighet vilket är ett observandum. EFSA skriver i sin senaste rapport att majoriteten av utbrotten i broilerfloccar i Italien upptäcktes i aktiv övervakning i övervakningszoner eller vid provtagning inför slakt, alltså vid provtagning av till synes friska djur. Under perioden 19 okt-29 nov hade Italien 110 utbrott hos kommersiella fjäderfä varav ca en fjärdedel var broiler och majoriteten var kalkoner. Baserat på erfarenheterna från Italien behöver svenska fjäderfäproducenter vara medvetna om att en mer diffus klinisk bild skulle kunna förekomma även här. Detta budskap har förmedlats till fjäderfäringen.

Risken att de HPAI virus som har förekommit i Europa under de senaste åren smittar människor bedöms generellt vara låg (Folkhälsomyndigheten). Det har dock förekommit enstaka rapporter om smitta med HPAI H5N1 till däggdjur inkl. människa. Den typ av fågelinfluensa H5N1 som konstaterats i Sverige och Europa 2021 och 2022 ska inte förväxlas med H5N1 som påvisades i Sverige 2006–2007, som innebar högre risker för människor.